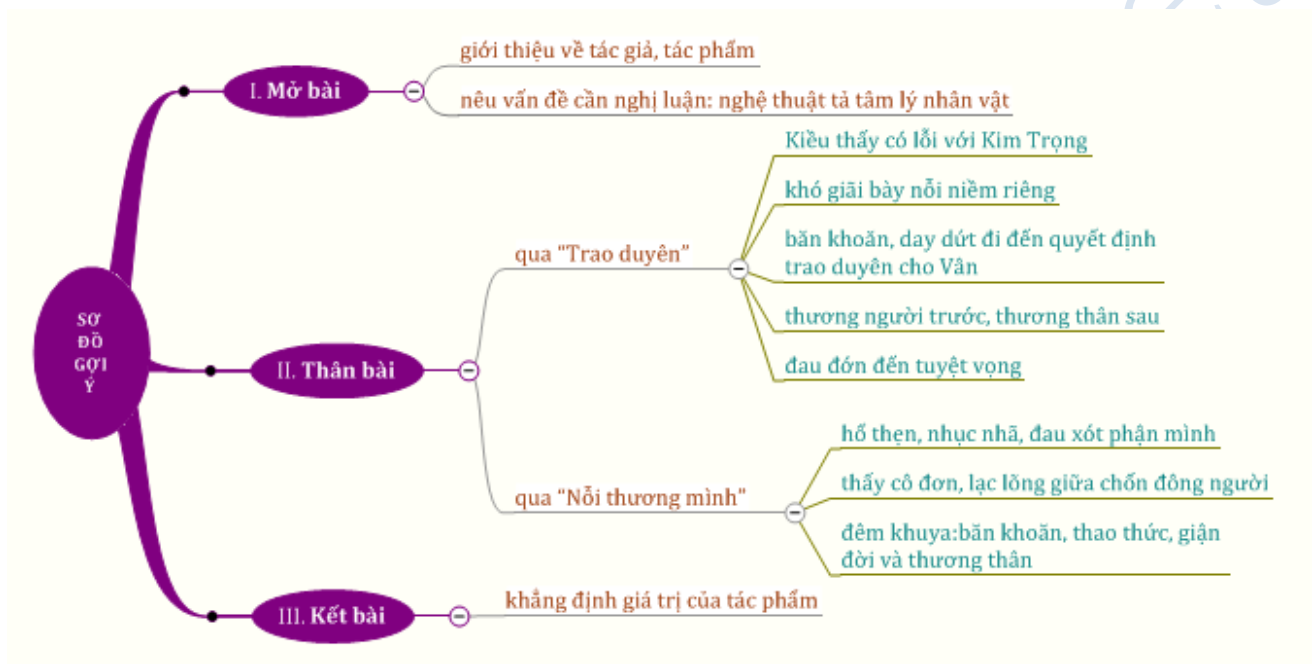

VĂN MẪU LỚP 9

VĂN NGHỊ LUẬN

ĐỀ BÀI: *CHỨNG MINH NGHỆ THUẬT MIÊU TẢ TÂM LÝ NHÂN VẬT TRONG TRUYỆN KIỀU*

A. SƠ ĐỒ TÓM TẮT GỢI Ý

B. DÀN BÀI CHI TIẾT

I. Mở bài

- Truyện Kiều của Nguyễn Du là kiệt tác trong lịch sử văn chương Việt Nam.

II. Thân bài

1. Chứng minh qua đoạn trích “Trao duyên”

- Diễn biến tâm trạng phức tạp của Thúy Kiều: Nguyễn Du hóa thân vào Kiều để thấu hiểu và cảm thông, thương xót nàng.
 - Kiều sống trong tâm trạng đầy sóng gió và mặc cảm: Cảm thấy mình có lỗi trong việc lỡ làng duyên phận với Kim Trọng.
 - Khó giải bày nỗi niềm riêng.
 - Băn khoăn, day dứt và đi đến quyết định: trao duyên cho Thúy Vân.
 - Tư thế, tâm thế đều là của kẻ nhờ vả, chịu ơn.

- Thương người trước, thương thân sau; đau đớn đến mức tuyệt vọng.

2. Chứng minh qua đoạn trích “Nỗi thương mình”

- Bị ép phải làm kỹ nữ tiếp khách làng chơi ở chốn lầu xanh, Thúy Kiều cảm thấy hổ thẹn, nhục nhã và đau xót cho hoàn cảnh trớ trêu của mình.
 - Giữa chốn đông người, Kiều vẫn cảm thấy cô đơn, lạc lõng.
 - Đêm khuya, nàng băn khoăn, thao thức, giận đời và thương thân tủi phận.
- Dường như Nguyễn Du lặng lẽ quan sát, theo dõi và thể hiện chính xác tâm trạng phức tạp của Kiều để càng thương xót nàng hơn.

III. Kết bài

- Ngòi bút xây dựng hình tượng nhân vật, miêu tả tâm lí nhân vật của Nguyễn Du đã đạt tới trình độ sắc sảo, điêu luyện.
- Chính những hình tượng nhân vật sống động trong tác phẩm đã tạo nên giá trị muôn đời của Truyện Kiều.

C. BÀI VĂN MẪU

Đề bài: Từ các đoạn trích trong “Truyện Kiều” đã học, anh (chị) hãy chứng minh nghệ thuật miêu tả tâm lí nhân vật của Nguyễn Du.

Gợi ý làm bài

“Truyện Kiều” của đại thi hào Nguyễn Du là kiệt tác có một không hai trong lịch sử văn chương Việt Nam. Tài năng xuất sắc của tác giả tạo nên giá trị lịch sử muôn đời cho Truyện Kiều - kết tinh của tinh hoa Tiếng Việt giàu và đẹp. Nguyễn Du xứng đáng là bậc thầy về sử dụng ngôn ngữ, về tả cảnh, tả người, đặc biệt là miêu tả tâm lí nhân vật đã đạt tới trình độ điêu luyện và tinh tế.

Trong đoạn trích “Trao duyên”, nhà thơ tập trung thể hiện diễn biến tâm trạng phức tạp của Thúy Kiều. Sau cơn vạ gió tai bay bất kì, tổ ấm của gia đình nàng tan tác. Cha và em trai bị đánh đập, giam cầm; cửa cải bị lũ đầu trâu mặt ngựa vợ vét sạch sành sanh. Để đáp ứng yêu cầu của lũ tham quan ô lại, Thúy Kiều chỉ còn một cách là bán mình để lấy ba trăm lạng vàng chuộc cha.

Suốt đêm:

*"Một mình nàng ngọn đèn khuya,
Áo đầm giọt lệ, tóc se mái sầu,"*

Kiều sống với tâm trạng đầy sóng gió và mặc cảm. Trước sự thật phũ phàng là ngày mai nàng sẽ thuộc về tay Mã Giám Sinh, Thúy Kiều cảm thấy như chính mình là người có lỗi trong chuyện tình duyên dang dở, là thủ phạm gây ra nỗi bất hạnh cho Kim Trọng. Nàng thương mình một, thương người yêu mười nên cắn răng chấp nhận số phận đen bạc, cố quên bản thân để nghĩ đến Kim Trọng:

*"Phận dầu, dầu vậy cũng dầu,
Xót lòng đeo đẳng bấy lâu một lời!
Công trình kể biết mấy mươi,
Vì ta khăng khít cho người dở dang.
Thề hoa chưa ráo chén vàng,
Lỗi thề thôi đã phụ chàng với hoa!
Trời Liêu non nước bao xa,
Nghĩ đâu rẽ cửa chia nhà tự tôi!
Biết bao duyên nợ thề bồi,
Kiếp này thôi thế thì thôi, còn gì?"*

Thúy Kiều mang nặng mặc cảm là người có lỗi. Nàng tự hờn trách, dằn vặt vì mình khăng khít khiến người dở dang. Đúng ra là Thúy Kiều, Kim Trọng cùng chủ động đến với nhau, tự nguyện yêu và gắn bó với nhau và cả hai phải được sống hạnh phúc. Kiều có mặc cảm đó là vì nàng luôn nghĩ đến người khác, ngay cả trong lúc đau thương nhất.

Đối diện với gia cảnh tan nát và tâm trạng rối bời, nàng chỉ biết âm thầm khóc than cho duyên phận, cho số kiếp không may. Đắn đo, suy tính trước sau, nàng thấy chỉ có một cách có thể cứu vãn được phần nào mối lương duyên của mình. Đó là nhờ em gái nối duyên với chàng Kim. Nghĩ là làm, Thúy Kiều đã trao duyên cho Thúy Vân khi cô em gái vừa chợt tỉnh giấc xuân.

Dường như Nguyễn Du đã hóa thân vào Thúy Kiều để thấu hiểu, thông cảm và xót thương cho nàng, thay nàng nói lên những lời làm rung động tâm can người nghe:

"Rằng: Lòng đương thốn thức đây,

Tơ duyên còn vướng mối này chưa xong.

Hở môi ra cũng thẹn thùng,

Để không thì phụ tấm lòng với ai.”

Kiều thẹn thùng khó nói vì còn vướng mối tơ duyên với chàng Kim - mối tình đầu trong sáng, nồng nàn mà chỉ mới hai người biết với nhau. Ngổ chuyện riêng tư với người khác, dù là em gái đi nữa thì cũng không phải dễ dàng. Hơn nữa, mối tình này đã gắn bó đến mức keo sơn, thề nguyện vàng đá dưới vàng trắng vằng vặc giữa trời. Vì thế mà nó thiêng liêng, sâu nặng, khó có thể thay đổi.

Kiều rơi vào tình thế khó xử, không nói ra không được, mà nói ra thì e ngại. Nàng băn khoăn, ngập ngừng mãi rồi mới thốt được một câu khiến người ngoài cuộc nghe cũng phải mỉm lòng:

“Cậy em, em có chịu lời,

Ngồi lên cho chị lạy rồi sẽ thưa.”

Tội nghiệp thay cho Kiều! Nguyễn Du hiểu tường tận tâm thế, vị thế của nàng lúc này nên mới dùng những từ hàm chứa nỗi đau đớn, chua xót như cậy (tin cậy mà nhờ vả), chịu lời, lạy, thưa. Kiều nói với em gái (bề dưới) mà như nói với bề trên, hơn thê - như một vị ân nhân. Nàng dẫn dắt Thúy Vân đi từ bất ngờ này sang bất ngờ khác. Sau phút ban đầu khó nói, giờ đây, nàng bộc bạch hết sức chân thành với Thúy Vân về mối tình dang dở của mình:

“Kể từ khi gặp chàng Kim,

Khi ngày quạt ước, khi đêm chén thề.

Sự đâu sóng gió bất kì,

Hiếu tình khôn dễ hai bề vẹn hai.

Nợ tình chưa trả cho ai,

Khối tình mang xuống tuyền đài chưa tan”.

Nguyễn Du đặc tả tâm trạng đau khổ của Thúy Kiều khi nghĩ tới người yêu giờ đây đang thăm thẳm tận đất Liêu Dương, chưa hề biết đến sự tan vỡ bất ngờ của tình yêu đôi lứa. Kiều có ý coi đây là món nợ tình, kiếp này chưa trả được thì đành mang khối tình theo xuống tuyền đài chưa tan, Thúy Kiều tội nghiệp biết chừng nào và cũng cao cả biết chừng nào!

Trong quá trình diễn biến tâm lí của Thúy Kiều có rất nhiều mâu thuẫn. Nàng chủ động nhờ cậy em gái: *"Xót tình máu mủ thay lời nước non"*, thay mình đền đáp nghĩa tình với Kim Trọng. Tin em nên nàng trao lại những kỉ vật quý giá:

*"Chiếc thoa với bức tờ mây,
Duyên này thì giữ vật này của chung".*

Thế nhưng chỉ sau giây phút tưởng tượng ra cái chết thê thảm thịt nát xương mòn của mình, mình chỉ còn là mảnh hồn oan vật vờ nơi ngọn cỏ, lá cây mỗi lúc hiu hiu gió thì Kiều lại tiếc nuối và đón đau gấp bội. Đúng là có mâu thuẫn nhưng đó là mâu thuẫn tất yếu của tấm lòng vị tha đáng quý của Kiều. Nàng lo cho người yêu trước rồi mới dám nghĩ đến mình và nàng thực sự hoang mang, sợ hãi trước tương lai mù mịt. Nỗi đau tinh thần đã quá mức chịu đựng của thể xác người con gái liễu yếu đào tơ:

*"Cạn lời hồn ngắt máu say,
Một hơi lặng ngắt, đôi tay giá đồng".*

Nguyễn Du với ngòi bút kì tài đã miêu tả thành công một cơn khủng hoảng, trận sóng gió toại bời trong lòng người con gái tài hoa bạc mệnh. Nàng đau đớn đau phải vì mình, cho mình mà vì người yêu, cho người yêu. Đức vị tha, nhân ái cao cả ấy của Thúy Kiều khiến cho người đời cảm phục và yêu mến nàng hơn.

Đoạn trích Nỗi thương mình kể về chuyện sau khi Mã Giám Sinh đưa Kiều đến lầu xanh của Tú Bà, nàng đã quyết định chống lại âm mưu tàn ác của chúng là biến nàng thành kĩ nữ. Nàng định quyên sinh để thoát khỏi thân phận nhục nhơ, nhưng vì ngây thơ và cả tin, nàng đã bị tên ma cô Sở Khanh lừa dối, rơi vào cạm bẫy của Tú Bà và buộc phải ra tiếp khách. Tình cảnh trớ trêu khiến nàng chìm đắm triền miên trong nỗi tủi hổ và cay đắng:

*"Biết hao bướm lá ong lời,
Cuộc say đầy tháng trận cười suốt đêm.
Dập dìu 'lá gió cành chim,
Sớm đưa Tống Ngọc tới tìm Trường Khanh".*

Chỉ qua bốn câu thơ, Nguyễn Du đã miêu tả thật sống động bức tranh sinh hoạt đặc trưng ở chốn lầu xanh. Những ẩn dụ như *"bướm lá ong lời"*, *"lá gió cành chim"*, hình ảnh *"Cuộc say đầy tháng trận cười suốt đêm"* và cả điển tích văn chương về Tống Ngọc,

Trường Khanh (hai khách phong lưu) đã phản ánh thú vui trụy lạc chốn lầu xanh. Giữa cái không khí ồn ào, náo nhiệt, lá loi, dập dềnh, sớm đưa, tối tìm ấy, nổi bật lên một nàng Kiều cô đơn, buồn bã:

*“Khi tỉnh rượu, lúc tàn canh,
Giật mình mình lại thương mình xót xa.”*

Hai câu thơ tả tâm lí này cũng có thể coi là tuyệt bút. Nhịp điệu, âm hưởng và phép điệp từ kết hợp hài hòa, tự nhiên đã diễn tả thật chính xác tâm trạng trĩu nặng sầu thương của Thúy Kiều. Đêm khuya thanh vắng, nỗi sầu thương ấy như hiện rõ thành hình, thành khối là Thúy Kiều bằng xương bằng thịt. Đọc hai câu thơ trên, ai cũng phải ngậm ngùi rơi lệ.

Nỗi thương mình là cảm xúc chủ đạo trong đoạn trích này. Thúy Kiều buộc phải xa cha mẹ, xa tổ ấm để bước lên cỗ xe định mệnh: *“Vó câu khắp khếnh, bánh xe gập gềnh”*, lao đi trên con đường mịt mù, vô định. Nàng chấp nhận:

*“Thôi đành nhắm mắt đưa chân,
Để xem con Tào xoay vẫn đến đâu”*

nhưng không thể ngờ rằng mình lại rơi vào chốn hang hùm đầy những kẻ bán thịt buôn người trâng tráo và đê tiện. Nàng đang phải sống trong cảnh *“Chân trời góc biển bơ vơ”*, không nơi nương tựa, không người an ủi, vỗ về, chia sẻ cho vơi bớt nỗi đau. *“Mình lại thương mình xót xa”* là vậy!

Nguyễn Du không chỉ dừng lại ở mức “đọc” được tâm trạng Thúy Kiều mà sâu hơn thế, thi sĩ thực sự thông cảm và rung động trước nỗi khổ tâm của nàng, đồng thời truyền sự rung động mãnh liệt ấy đến trái tim, khối óc người đọc, tạo nên mối dây đồng tình, đồng điệu.

Thúy Kiều cay đắng nghĩ tới sự tương phản giữa quá khứ tươi đẹp, hạnh phúc và hiện thực đen tối, phũ phàng:

*“Khi sao phong gấm rủ là,
Giờ sao tan tác như hoa giữa đường.
Mặt sao dày dạn gió sương,
Thân sao bướm chán ong chường bấy thân!”*

Đằng sau những ngôn từ, hình ảnh ước lệ hoa mỹ ấy là cơn uất hận, là những câu hỏi day

dứt, dần vật muốn thấu tới trời xanh. Thực ra, tạo hóa chẳng nỡ dày dọa Thúy Kiều - người con gái tài sắc vẹn toàn, mà chính là cái thế lực vạn ác trong xã hội đã chìm nàng xuống bùn đen nhơ nhớp.

Đau khổ đã biến Kiều thành vô tri đối với những kẻ truy lạc xung quanh nàng:

“Mặc người mưa Sở mây Tần,
Những mình nào biết có xuân là gì.
Đòi phen gió tựa hoa kề,
Nửa rèm tuyết ngậm bốn bề trăng thâu.
Cảnh nào cảnh chẳng đeo sầu,
Người buồn cảnh có vui đâu bao giờ?
Đòi phen nét vẽ câu thơ,
Cung cầm trong nguyệt nước cò dưới hoa.
Vui là vui gượng kẻo là,
Ai tri âm đó mặn mà với ai?”

Hai câu thơ cuối đúc kết tâm trạng cô đơn, đau khổ của Thúy Kiều. Nàng chỉ thực sống với nỗi đau thấm thía của mình. Viết được những câu thơ như thế, chứng tỏ ngòi bút miêu tả tâm lí nhân vật của đại thi hào Nguyễn Du xứng đáng là bậc thầy trong lịch sử văn chương nước ta.

Trong đời mình, Nguyễn Du đã từng gặp, từng biết nhiều loại người. Có người tốt đáng thương, đáng mến, song cũng có những kẻ xấu xa, đáng ghét. Ông thấu hiểu tính cách và tâm lí của họ đến mức khi cầm bút vẽ lên hạng người nào là đúng chân dung, tính cách và tâm lí của hạng người ấy. Nghệ thuật xây dựng hình tượng nhân vật, nhất là miêu tả tâm lí nhân vật của Nguyễn Du trong “*Truyện Kiều*” đã tạo nên cho tác phẩm giá trị muôn đời.

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường **PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An** và các trường Chuyên khác cùng **TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn**.

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: **TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn** cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.